

4.1 Suomi-koulussa tarvitaan myös arviointia ja palautetta

Suomi-koulussa oppiminen on tavoitteellista. Tavoitteiden saavuttamisen ja oppimisen edistymisen arviointi on osa oppimisen prosessia. Arvioinnin avulla oppija saa palautetta kielitaidostaan suhteessa oppimisen tavoitteisiin. Niistä tulisi keskustella lukuvuoden aluksi yhdessä oppijan ja huoltajien kanssa käytävässä tavoitekeskustelussa. Siinä jutellaan lapsen kiinnostuksen kohteista ja erilaisista tavoista ja mahdollisuuksista oppia (kirjalliset työt, videot, podcastit, julisteet ym.). Keskustelussa asetetaan oppijalle lukuvuoden yksilölliset tavoitteet ja mietitään, miten ne on mahdollista saavuttaa. Opettajan tulisi hyväksyä, että koululaisilla ja perheillä on erilaisia tavoitteita Suomi-koulussa opiskelulle. Keskustelussa tuodaan esiin myös koulun toimintaperiaatteet, kuten läsnäolotavoite ja edellytykset todistuksen saamiseksi. Lukuvuoden ajanakin on hyvä keskustella oppimisen edistymisestä oppijan ja hänen huoltajiensa kanssa.

Suomi-koulussa arvioinnin kohteita ovat suomen kieli ja kirjallisuus sekä oppimiskokonaisuudet. Arvioinnin tulee olla oppimista eteenpäin suuntaavaa ja positiivista. Opettaja arvioi jatkuvasti oppijan edistymistä ja tarjoaa oppitunneilla rohkaisevaa ja yrittämiseen kannustavaa palautetta. Arvioinnin tulee olla linjassa opetussuunnitelman, tavoitteiden ja opetuksen kanssa; arvioidaan siis sitä, mitä oppijalla on ollut mahdollisuus oppia. Arvioinnin lähtökohtana on oppijan osaamistaso ja hänen edistymisensä omalla tasollaan.

Arvioinnin laajan hyödyn saavuttamiseksi on tärkeää, että oppija arvioi taitotasonsa mukaan myös itse omaa oppimistaan ja rooliaan suomikoululaisena. Itsearviointissa hän arvioi oppimistaan ja asettaa itselleen tavoitteita. Oppijoita kannustetaan ja ohjataan antamaan rakentavaa palautetta myös luokkatovereille ja opettajalle.

Arviointia voidaan tehdä monin tavoin, joista kukin Suomi-koulu päättää itsenäisesti omien käytäntöjensä ja opetussuunnitelmasuosituksen mukaan. Arvioinnin tarkoitus, tavat ja perusteet avataan oppijalle ja huoltajalle syksyn tavoitekeskustelussa. Lukukauden tai -vuoden päätteeksi hänelle voidaan kirjoittaa todistus. Numerotodistuksen ehtona voi olla esimerkiksi 70 prosentin läsnäolovaatimus. Jos läsnäolovelvoite ei täyty, hänelle voidaan antaa osallistumiseen kannustava motivaatiokirje tai vapaamuotoinen arviointitodistus. Maa-kohtaiset käytännöt vaihtelevat, ja joissakin maissa todistuksen voi esimerkiksi liittää paikallisen koulun todistukseen. Ks. [todistusmalli liite 4](#).

4.1.1 Arviointitaulukko

Numeerisen ja sanallisen arvioinnin pohjana voidaan käyttää esimerkiksi seuraavaa taulukkoa:

Kuvaus	Numero-arvosana
<p>Oppilas hallitsee (erittäin) hyvin ikäkautensa edellyttämällä tasolla ja oman lähtötasonsa mukaan seuraavat taidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hän osaa toimia tavoitteellisesti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa ja pystyy säätelemään omaa toimintaansa niissä. • Hän osaa lukea monipuolisesti erilaisia tekstejä (kaunokirjalliset tekstit ja asia- ja mediatekstit). Hän ymmärtää ja osaa arvioida lukemaansa. • Hän osaa ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti (erittäin) hyvin. • Hän on innokas oppimaan suomen kieltä ja käyttää sitä aktiivisesti oppitunneilla. • Hän osaa käyttää omaa kielirepertuaariaan hyvin oppimisensa tukena. • Hän saavuttaa (hyvin) asetetut oppimistavoitteet. • Hän tekee tehtävät huolellisesti.	9–10
<p>Oppilas hallitsee ikäkautensa edellyttämällä tasolla ja oman lähtötasonsa mukaan seuraavia taitoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hän osaa toimia monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa ja pystyy arvioimaan omaa toimintaansa niissä. • Hän osaa lukea erilaisia tekstejä (kaunokirjalliset tekstit ja asia- ja mediatekstit) ja ymmärtää pääosin lukemansa. • Hän osaa ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti. • Hän osaa käyttää omaan kielirepertuaariaan oppimisensa tukena, kun häntä tuetaan siinä. • Hän osallistuu vaihtelevasti tuntityöskentelyyn ja käyttää samoin kielitaitoaan oppitunneilla vaihtelevasti. • Hän saavuttaa suuren osan asetetuista oppimistavoitteista, vaikka tehtävien tekeminen ei häntä aina kiinnostakaan.	8

<p>Oppilas hallitsee ikäkautensa edellyttämällä tasolla ja oman lähtötasonsa mukaan seuraavia taitoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hän osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. • Hän osaa lukea erilaisia tekstejä (kaunokirjalliset tekstit ja asia- ja mediatekstit) mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa. • Hän osaa ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti, kun teemat käsittelevät tavanomaisia aiheita. • Hän osallistuu tuntityöskentelyyn vähän, eikä tehtävien tekeminen kiinnosta häntä. • Hän käyttää suomen kieltä oppitunneilla vain vähän. 	7
<p>Oppilas hallitsee ikäkautensa edellyttämällä tasolla ja oman lähtötasonsa mukaan seuraavia taitoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hän osaa toimia satunnaisesti itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa. • Hän osaa lukea erilaisia yksinkertaisia tekstejä (kaunokirjalliset tekstit ja asia- ja mediatekstit). • Hän osaa ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti, kun teemat ovat arkisia tai konkreettisia. • Hän osallistuu tuntityöskentelyyn hyvin vähän, eikä tehtävien tekeminen kiinnosta häntä. • Hän tuskin käyttää suomea oppitunneilla. 	6

4.1.2 Arviointilauseet

Jos koululla on käytössä [vapaamuotoinen arviointilomake \(liite 5\)](#), alla olevista lauseista voi kerätä sopivia kunkin oppijan arviointiin ja muokata arvion kullekin lapselle yksilölliseksi. Vapaamuotoisessa arvioinnissa on suotavaa keskittyä positiiviseen ja kannustavaan palautteeseen.

Aktiivisuus:

- Olet aktiivinen oppitunnilla: osallistut ja keskityt työhön.
- Autat ja kannustat muita.
- Osallistut useimmiten oppitunnin kulkuun.
- Aktiivisuus ja keskittyminen vaihtelee, ja puuhaillet mielelläsi omiasi.
- Olisi kiva, jos osallistuisit aktiivisemmin oppituntiin.
- Innostut oppimiseleistä/kirjoittamisesta/lukemisesta/ toiminnallisista tehtävistä tms.

Lukeminen:

- Luet tavuja/sanoja/virkkeitä/tarinoita.
- Olet aloitteleva lukija. Onnistuessasi innostut harjoittelemaan lisää.
- Tarvitset tukea lukemiseen. Autettaessa ymmärrät lukemasi kohtalaisesti.
- Olet itsenäinen lukija. Ymmärrät useimmiten lukemaasi.
- Olet erittäin taitava lukija: jaksat lukea pitkiäkin tarinoita ja ymmärrät hyvin lukemasi.

Kirjoittaminen:

- Kirjoitat tavuja/sanoja/virkkeitä.
- Oikeinkirjoituksesi on erinomaista/kiitettävää.
- Sinulla on vielä haasteita oikeinkirjoituksessa.
- Tarvitset vielä harjoitusta esim. kaksoiskonsonanteissa tai u:n ja y:n tai c:n ja k:n erottamisessa tms.

Puhuminen:

- Osallistut oppitunneilla keskusteluun rohkeasti ja aktiivisesti.
- Puhut sujuvasti suomea ja pystyt keskustelemaan taitavasti eri asioista.
- Pyrit kertomaan asiiasi suomeksi, vaikka se olisi joskus haasteellista.
- Olet kiinnostunut selvittämään suomenkielisten sanojen ja ilmaisujen merkityksiä vahvemmin osaamiesi kielten avulla.
- Jos unohdat sanan, osaat korvata sen jollain muulla sanalla ja tulet siten ymmärretyksi.
- Sanavarastosi on vielä vähäinen. Monipuolinen ja säännöllinen suomen kielen käyttö kasvattaa sanavarastoasi ja helpottaa erilaisista asioista puhumista.

Kuunteleminen:

- Kuuntelet mielelläsi tarinoita/ suomenkielistä musiikkia.
- Ymmärrät suulliset ohjeet hyvin.
- Toisinaan ohjeiden ymmärtäminen on sinulle vaikeaa, mutta pyydät tarvittaessa apua.
- Tarvitset paljon apua ymmärtääksesi kuulemaasi. Kuvat ja lyhyet, selkeät ohjeet helpottavat ymmärtämistä.

Arviointilauseisiin voi halutessaan lisätä kannustavia adjektiiveja ja muokata niitä yksilöllisiksi kullekin oppijalle:

rohkea, reipas, innostunut, avulias, osallistuva, taitava, huolellinen, tarkka, keskittyvä, itsenäinen, sopuisa, ystävällinen, kuunteleva, myönteinen, sujuva, luova, utelias, sinnikäs, reilu, huumorintajuinen, kannustava, oivaltava, sitoutunut, sisukas, periksiantamaton, vastuullinen, kärsivällinen.

4.2 Itsearviointi

Itsearviointi edistää oppijan osallisuutta. Se ohjaa häntä tarkastelemaan omaa oppimistaan ja sen tapoja. Tarkoituksena on kiinnittää oppijaan huomio hänen omiin tavoitteisiinsa ja siihen, miten tavoitteet voidaan saavuttaa ja missä asioissa hän toisaalta tarvitsee vielä apua ja harjoitusta. Itsearviointi voi olla opettajan apuväline hänen suunnitellessaan opetusta. Se antaa hänelle tietoa siitä, miten oppija näkee oman osaamisensa. Tämä tieto ohjaa opettajaa kannustamaan oppijaa ja etsimään kullekin erilaiselle oppijalle sopivaa materiaalia. Ks. itsearviointilomakkeet (liitteet [2](#) ja [3](#)).

Itsearviointilomakkeiden käyttö:

- Lomakkeet ovat esimerkkejä, joita opettaja voi muunnella tarpeidensa ja arviointikohteidensa mukaan.
- Itsearviointin pitää olla konkreettista. Varmista, että oppija ymmärtää, mitä hän on arvioimassa.
- Itsearviointi kohdistuu lyhyeen ajanjaksoon (esim. projekti tai lukutehtävä).
- Opettaja ohjaa oppijaa itsearviointilomakkeiden käytössä. Mitä pienemmästä oppijasta on kysymys, sitä enemmän hän tarvitsee tukea.
- Minä osaan -lomakkeessa (liite 3) opettaja voi ohjata oppijaa arvioimaan yksittäistä oppimistuokiota. Jos on kuunneltu ja luettu tarinaa yhdessä ja vastattu eri tavoin kysymyksiin, opettaja voi ohjata itsearviointia seuraavasti: Väritä viisi tähteä **lukea**-kuvaan, jos luit itse koko tarinan, **puhua**-kuvaan, jos osasit vastata tarinasta tehtyihin kysymyksiin, **ymmärtää kuulemani** -kuvaan, jos ymmärsit mitä tarinassa tapahtuu, **kirjoittaa**-kuvaan, jos osasit kirjoittaa vastaukset tarinaan liittyviin kysymyksiin ja **toimia yhdessä muiden kanssa** -kuvaan, jos teit töitä sopuisasti. Opettaja ohjaa tarvittaessa miettimään väritettävien tähtien määrää, jos oppija ei osaa jotain lainkaan tai tarvitsee vielä apua.
- Samaa itsearviointikaavaketta on toivottavaa käyttää toistuvasti, jolloin oppija oppii myös itse seuraamaan edistymistään lukuvuoden aikana.
- Opettaja voi käyttää itsearviointia arviointikeskustelun tukena.